

KJAK

Kastar við gróti, men rakar síni egnu

Viðmerking til lesarabræv hjá Frank Davidsen

Helgi Abrahamsen

“Verður pensjónsætlanin hjá sitandi samgongu veruleiki, so er vælferðarsamfelagið gott á veg at fara í søguna,” skrivar Frank Davidsen, fyrrverandi løgtingsmaður fyri Javnaðarflokkin, í einum lesarabrævi nú um dagarnar. Tað er týðiligt, at endamálið við lesarabrævinum er at fáa fólk at halda, at tað er sitandi samgonga, sum hevur uppfunnið skipanina, har fólk skulu spara upp til sína

egnu eftirløn. Men hetta er ein villeiðandi pástandur.

Javnaðarflokkurin leiddi arbeiðið

Eg var sjálvur partur av einum pensjónsbólki í seinasta valskeiði, sum undir leiðslu av Jóhnesi Eidesgaard, formanni Javnaðarfloksins, arbeiddi við at skipa fyri, at fólk skuldu spara upp til sína egnu eftirløn. Eisini fakfeløg og arbeiðsgevarar hava í sáttmálum álagt, at ein partur av lønunum skal fara til eftirlønir. Umleið 70 prosent av øllum løntakarum í Føroyum høvdu eina tilíka uppsparing longu áðrenn henda samgongan tók við.

Pensjónsnýskipanin sum arbeitt varð við í farna valskeiði kom so langt, at hon varð lögð fyri løgtingið. Tá var Jóhannes Eidesgaard farin úr landsstýrinum og tí var tað eftirmaður hansara,

Aksel V. Johannesen, sum sjálvur annar legði pensjónsnýskipanina fyri tingið. Hetta var í mars 2011.

Í viðmerkingunum til uppskotið um pensjónsnýskipan skrivaði Aksel V. Johannesen millum annað soleiðis:

- Øll, sum eru knýtt til arbeiðsmarknaðin skulu gjalda 15 % til eina bundna
- eftirlønarsamansparing
- Samansparingin er persónlig
- Bundna eftirlønarsamansparingin ger tað møguligt at minka um útreiðslurnar til fólkapensjón
- Í framtíðini verður mótroknað í allari fólkapensjónini.
- Uppskotið til pensjónsnýskipan, sum við hesum verður lagt fyri

Løgtingið, fer at minka um vøksturin í eldraútreiðslunum við umleið 50%. Vøksturin verður framvegis stórur og neyðugt verður at gera fleiri tiltøk í komandi árum.

Eisini varð boðað frá í viðmerkingunum, at fylgibólkurin fór seinni at arbeiða víðari við spurninginum um pensjónsaldurin.

Javnaðarflokkurin eigur eisini pensjónirnar hjá landsstýrisfólkum

Eitt annað evni, sum Frank Davidsen kemur inná í sínum lesarabrævi, eru pensjónsviðurskiftini hjá løgmanni og landsstýrisfólkum. Hann skrivar:

“Hinvegin kunnu høvuðsarkitektarnir aftanfyrir pensjónsránið og tvungnu

uppsparingina, Løgmaður og Figgjarmálaráðharrin, næsta heyst seta seg afturá við eini feitari pensjón uppá kr. 30.000,00 um mánaðin, so leingi sum teimum er lív lagað. Hetta uttan at teir hava goldið eitt tað einasta prosent til pensjón.”

Men eisini hetta uppskotið er komið frá Javnaðarflokkinum. Tann 2. februar 2006 legði Jóhannes Eidesgaard, løgmaður, uppskot fyri tingið um samsýning og eftirløn hjá landsstýrisfólkum, og tað er eftir hesi lógini, løgmaður og figgjamálaráðharrin fáa sína løn og seinni eftirløn.

Eg haldi at tað er í finasta lagið, at Frank Davidsen skrivar kritisk lesarabrøv, vend ímóti samgonguni, men eg vil tó mæla til, at hann kannar málið áðrenn hann skrivar, tí so sleppur hann kanska undan at raka

síni egnu. orð fyri, hvussu ótrúliga dugnalig tey vóru. Hugsaði við mær sjálvum hvussu einastandandi heppin okkara skúlaungdómur er, at vaksa upp sum ein nátturligur partur av hesi siðvenju, at kunna luttaka í ymsum aktivitetum, uttan at foreldur ella avvarðandi skulu gjalda nógvan pening fyri tað. So statt kunna vit verða samd um, at vit hava kanska ein av heimsins bestu, um ikki tí bestu musikskúlaskipanina, har samhaldsfesti og solidaritetur er lyklaorðið. Í fleiri londum eru tað figgjartiligu viðurskiftini hjá foreldrum og avvarðandi, sum eru avgerandi fyri, um teirra børn fáa henda gylta møguleikan.

Aftursvar til Helga Abrahamsen

Frank Davidsen

Hevði ikki væntað, at sjálvur sjefideologur Sambandsflokksins soleiðis sprakk upp úr stólinum, tí eg gav hansara samgongu heiðurin fyri nýggju pensjónslógini, ið skal koma í gildið eftir árslok.

Sjálvsagt var undirritaði greiður yvir, at fyrrverandi formaður Javnaðarfloksins í samgongu við Sambandsflokkin og Fólka flokkin legði uppskot fyri tingið um eina líknandi pensjónsskipan, sum tibetur ongantið gjørdist veruleiki, tí uppskotið fall burtur. Eisini legði fiskimálaráðharri Sambandsflokksins í somu samgongu uppskot fyri Løgtingið, og um tað uppskotið ikki varð broytt í evstu løtu, so hevði tað givið táverandi eigarum av fiskiflotanum og teirra eftirkomarum einkarrætt til fiskirættindini í allar ævir.

Líka so væl sum táverandi fiskimálaráðharri gjørdi eitt mistak, so gjørdi fyrrverandi formaður Javnaðarfloksins eisini álvarslig mistøk. Ímillum annað í nevnda máli, sum beinleiðis gekk ímóti politisku grundsjónarmiðum floksins, har samhaldsfesti hevði verið berandi súlan undir tí stóra framburði bæði figgjarliga og sosialt seinastu hálvu øldina.

Avleiðingarnar av hesi avgerð eins og privatiseringar av táverandi Føroya Banka og partvís privatiseringin av Atlantic Airways vóru ein so álvarslig høggrasning, at Javnaðarflokkurin aftaná hetta í eini veljarakanning fór niður á 14 prosent. Tað vil siga, at flokkurin hevði mist útvið helvtina av sínum kjarnaveljarum.

Sum Helgi Abramsen er vitandi um, so er Javnaðarflokkurin komin víðari við nýggjum formanni. Og við honum sum leiðara verður ikki fokuserað uppá fortíðina, men í staðin verður hugt frameftir. Og tað er helst orsøkin til, at Helgi Abrahamssen er úti á øllum portalum og facebook og viðger eitt lesarabræv frá undirritaða.

Við Aksel V. Johannesen

hevur Javnaðarflokkurin fingið sín politiska identitet aftur. At hann tók av tilboðnum frá flokkinum um at gerast formaður, tá flokkurin hevði mist undirtøkuna frá nærum helvtini av veljarafjöldini, tað er tekin um ein djarvan politikara. Og hóast tað er so stutt síðani, hann kom upp í politikk, so tykist veljarin at hava fingið tokka til formann Javnaðarfloksins sambært seinastu veljarakanningunum.

Ein orsøk er kanska, at hann ikki er bangin fyri at gera upp við eina gamla politiska siðvenju, har teir ymsku politikararnir siga eitt til veljaran áðrenn løgtingsvalið, men brúka so atkvøðurnar til nakað heilt annað eftir valið. Ti hevur Aksel V. Johannesen tvey ár áðrenn løgtingsvalið alment boðað frá, at eitt samstarv við Fólka flokkin, sum er vorðin meira og meira høggravendur, ikki kann gerast veruleiki við honum sum formanni. Orsøkin er heilt einfalt hon, at báðir flokkarnir liggja so langt frá hvørjum øðrum politiskt, at tað gevur onga meining.

Men vil veljarin hava eitt amerikaniserað samfelag, har gjøgvin millum rík og

fátæk er so ógvuslig, at tað støðugt meira minnir um støðuna, sum hon var har í 17. og 18. øld, so er bara at velja ein sterkan Fólka flokk á ting aftur. Tá var tað ein ovurhonds rikur yvirklassi, sum gjørdi sær dælt av næstan ókeypis arbeiðsmegi – trælum – úr Afrika. Sambært figgjar- og økonomifrøðingum so er støðan í dag neyvt tann sama.

Tímalønin ið Amerika í dag er á leið 40 krónur. Samstundis er Amerika tað lovaða landið hjá teimum høggravendu, ið stjórna okkara samfelag í dag. Er tað veruliga eitt so vorðið samfelag, ið føroyski veljarin ynskir sær? Argumentið hjá serliga Fólka flokkinum er, at skatturin skal niður á javnt tí hjá idealsamfelagnum hjá flokkinum, nevniliga USA. Men hvat er eftir hjá Amerikanska skattaborgaranum, tá 30-35 prosent eru tikin av teimum 40 krónunum? Einar 25-30 krónur hevur skattaborgarin eftir til húsalán, tryggingar, fastar útreiðslur og alt annað. Samstundis gjalda tey, sum eiga allan figgjargeiran, millionerar og milliarderar, 15 prosent í skatti. Og fyri

at tað ikki skal vera lygn, so gjalda mest sum allar tær ovurríku fyritøkurnar í Amerika o krónur í skatti, tí peningurin verður kanaliseraður til skattaskjól í skattaparadisum í londum sum Sveits, Luxemburg og øðrum. Her fyri hevði fyrrverandi fólka floksumboðið Óli Breckmann ein heitan kapitalistiskan dreym um, at Føroyar skuldu gerast eitt norðurlandskt skattapardis (les skattaskjól). Føroyar skuldu nevniliga liva av at umsita peningin hjá milliðningum og milliarderum, sum samstundis skuldu snýta teirra egna samfelag fyri skattin. Jú sanniliga, hetta eru hugsjónirnar hjá tí føroyska Fólka flokkinum.

Meginpartin av seinastu øld komu øll Norðurlond undir javnaðarleiðslu bæði figgjarliga og sosialt fram í oddin á teimum sonevndu framkomnu londunum. Tey eru framvegis á odda, og mong eru tey, ið misunna okkum okkara samhaldsfesti og stýrisslag. Samhaldsfastar pensjónsskipanir eru ein týðandi partur av grundarlagnum undir einum vælferðarsamfelag.

Hetta haldi eg vera meira vert at halda fast um og eina

betri iløgu í framtíðina enn høggravenda ynskið um at breiðka gjónna millum rík og hátæk og harvið taka stig aftur í farnar øldir.

PS. Í gjárskvøldi vóru konan og eg av dóttur okkara boðin, at vera við til Luciakonsert í Norðurlandahúsinum, har ein abba- og ommudóttur okkara tók lut. Tað var ein sonn fragd at lurta eftir skúlanæmingunum, eins og ein hevur ilt við at finna orð fyri, hvussu ótrúliga dugnalig tey vóru. Hugsaði við mær sjálvum hvussu einastandandi heppin okkara skúlaungdómur er, at vaksa upp sum ein nátturligur partur av hesi siðvenju, at kunna luttaka í ymsum aktivitetum, uttan at foreldur ella avvarðandi skulu gjalda nógvan pening fyri tað. So statt kunna vit verða samd um, at vit hava kanska ein av heimsins bestu, um ikki tí bestu musikskúlaskipanina, har samhaldsfesti og solidaritetur er lyklaorðið. Í fleiri londum eru tað figgjartiligu viðurskiftini hjá foreldrum og avvarðandi, sum eru avgerandi fyri, um teirra børn fáa henda gylta møguleikan.